

յետոյ երկու կայսերք իմաստն բաց
կատր մի նստելով կայսերական պա-
լատը դնացին :

Այստեղից կայսերն Օկրայիմ կայս-
րուհւոյն եւ զանաւորաւոր իշխանուհի-
ւոյն հետ տեսակցելէ ետեւ՝ Անտրաքի
կոմսին եւ Մանիպիլի գորապետին
հետ Աղէքսանդր կայսեր այցելութեան
դնաց Ռուսաց դեսպանական պալատը
Հանկէց երկու կայսերք իմաստն Վի-
ճէյով կայսեր պալատը հասել զնացին՝
զերեմք գրուատող խառն ժողովուր-
եան մէջէն տնցեցելով :

Պէրլին 7 սեպտ.

Գերմանիայ լրագրիւր Այստեղից
կայսեր գալուստը խիստ բարեկամա-
կան կերպիւ կողմնակն :

Անտրաքի կոմսն առանձին խօսակ-
ցութիւն Ժողովուրդ Պիստուրք իշխա-
նին հետ :

Զօրաց հանգէսը խիստ պայծառ
եղան : Այստեղից եւ Ռուսիոյ կայ-
սերք մէկ կողմէ մէջ նստած հան-
գիստն իրարոյ գտնուելու դնացին :
Նոյնպէս ամեն իշխանք, իշխանուհիք
եւ պալատականներէն զանաւորացի
Պէրլին 7 սեպտ.

Մոսկու միտման կողմէն Այստ-
եղից կայսեր Պէրլին գալը, զոր եր-
կու կայսեր իմաստն մէջ կեցած բարե-
կամութեան եւ պաշտակցութեան վը-
կայութիւնն մի կը համարեն :

Այստեղից զինուորական մեծ հանգէս-
ներ կատարեցան : Այս իրիկուն քա-
ղաքը պիտի լուսաւորուի :

Պէրլին 8 սեպտ.

Երեկ իրիկուն պաշտակական ճա-
շին մէջ Վիլհէյմ կայսրը բաժակ ա-
ռաւարկեց երկու հրահրեալ կայս-
րաց համար : Սետոյ Այստեղից կայս-
րական առաջարկեց Գերմանիոյ կայ-
սեր համար : Նորուեանէն Ռուսիոյ
գալուստը առաւելու լուսաւորուի :
Զորք զօրաց համար :

Ճաշին ետեւ Ռուսիոյ կայսրը առ-
աւարտ մտաւորականութեան աստիճան
տուաւ : Բրաւսիոյ Զալ իշխանին, եւ
Վիլհէյմ կայսեր եղբոր՝ Ալոյերին իշ-
խանին :

Իստ դառնալը Վաշկիով կատարե-
ցաւ մեծ յաջողութեամբ : Լուսաւոր-
դութիւնը խիստ շքեղ էր : Վիլհէյմ
կայսերն եւ Ռուսիոյ Զարն՝ յետոյ Ս-
բերան գնացին : Իսկ Այստեղից կայ-
սրը Գերմանիան ընդունեց :

Լոնդոն 8 սեպտ.

Յոմ. Գոմ. 62 7/8
Փոխ 1869 64 3/8
» 1874 74
Աղղը. Գոմ. 92 3/8
Աֆրոն 20—24
Մոսկու 44—42 1/2

Իրիկուն 6 սեպտ.

Լոնդոն Մ. Գ. 6 10 1/2
Մոսկու 45000 հալ :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արքայիմ օրը Վիլհ. Մանիպիլին իւր
բանակի օգնականներէն մին նախագ-
րեւ իւրորդու Մանիպիլ փառալին
գրկելով հրաման քրաւ որ հետեւեալ
օրը պաշտօնէն զտուարուի կարգի խոր-
հրդին ներկայութեան եւ իրեն հայցուե-
լիս խնդրոյ պատասխանէ :

Այս հրամանին համեմատ շարքիմ
օրը Մանիպիլ փառալին Պէրլինէն նա-
խարարաց շքեղեանը նստելով ի. Գա-
ւոր գնաց : Եւ պաշտօնէն խորհրդին
ներկայութեան նստելով փառալին Պէրլին
փառալին Վալիով պէրլին, Եւստուֆ պէ-
րլին եւ այլ առաջարկ պաշտօնէն հետ
Նիստն երեք մասէն աւելի տե-
ւեց : Բայց եղած խօսակցութեանց եւ
օրոշմանց վերջը գետ ճիշդ յար մի

Ս. յապէս կը կոչուի Ռուսաց կայսրը

Հայ. թէ եւ այլ եւ այլ զօրաց կը պը-
տրան :

ԿՈՍՏԱՆԳՆՈՒԳՈՒԼԻՍ

ԵՆԱՆԱՐ ՈՒՄՈՒՄԻԷ

28	օգոստ.	Երկու շաբթի երկուսն	37 22
29	»	Երեք շաբթի առաւօտ	
		Բաղու հոգաւ	37 17
		Կէս օր	37 13

	Կ. Պոլսի 28 օգոստ.	
Ստիէթէ	ժնէրպիլի բաժինը	11.46
Բրէտի	»	13.35
Քրէտի	»	10.34
Բրէտի	»	180
Կրկնութիւն	»	347
»	»	356
»	»	326
»	»	12.36

Ա. Գ. Ա. Յ. Ն.

Յարաւի տուր Բիւրահանուր ժա-
ղովք մէջ 16 երեւոյթականաց ըստ-
րազրութեամբ կարեւոր առաւարկու-
թիւն մի ներկայացաւ : Երբ պէտ-
քը մեր շատուց պղծագործ էինք : Եւ
գոհ եմք որ ուրիշ պատուարման եւ
բեւոյթանք ալ զգարով իրիկունէն
Լիւի. Ժողովուրդը առեան հանկէցին :

Յիշեալ առաւարկութիւնն է՝ Ռու-
մանաւորութեան վերաբնութիւնը՝
որ քանի տարիէ ի վեր սկսած : Բիւ-
հանուր ժողովուրդը առեան հանկէցին
ի վեր խնդրոյ կարգն ունցած : Եւ քանի մի
նստեալ մէջ իրիկունութեան նա-
խարկութեան ետեւ միջոց. այսօր երե-
սի վերայ մնացած է : Դեռահաս երեւ-
ոյթանքիւր բաղկացեալ յոնձնաւոր-
ւոր մի յանձնէր : Երբեք զի փայ-
լեղ միջոց կատարելով Բիւրահանուր
ժողովուրդը ներկայացնէ :

Կը յաւանք որ երեւոյթականաց
ժողովուրդը առաւարկութեան բաժնա-
րութիւնը հանկէցին : Բիւրահանուր
մեծ եւ կարեւոր պարծ ժամ առաջ
զրոյթ կը հանէ այս կերպիւ : Բիւրահան-
ուր ներկայ ընկալեցով ընտ. չկրնալ
կատարելով վիճակի մէջ ինկած է :

Ահա տեղի վերջին տարած աւար-
կեց. Ժողովուրդ մէջ երկրորդ ասանա-
պետ Վիլհ. Զառնան Ռուսիայէն է-
ֆէրաիկ խօսած համառօտ բաց խնու-
տան տանաւարման իմաստ պատմեց :

Պատկառելի ժողովուրդ տանեց
չբացած կրկնակի պարագ մ'առնիմ
կատարելու :

Ամենէն առաջ իմ երախտագիտու-
թիւն կը յայտնուի ընտրողաց եւ
պաշտակալներէն : Եւստուֆ բար-
ձր փառալին է՝ օրով զիս հան-
ցան պատուել պաշտին փառալին եւ
կարեւոր պաշտին մէջ յոնձնեցով :

Միտմանայ պատրաստ ողջային
գարնայ ժամանակութիւնը զրկելէ ա-
ռաւ իմն ըլլալուն : Կը համարձակիմ
իմ տնձնական կարծիքս կարծի կար-
ծայ ժողովին հերոգամիտ ուշագրու-
թեանը ներկայել :

Տեւորք, մեր նախարարն պաշտ-
նին կարեւորութիւնն ու նպատակը
կարտ չին բացատրութեան :

Ամենքին նոյն անկէղծ փառալին
օւնինք : Եւստուֆ մեր օրիցի աղղին
երկանկութիւնն եւ յաւանքալիւն-
թիւնը համառօտ :

Այսպիսի վիճ. ընդ մը յուսմէ թէ եւ
զժողուր կերպի պարագայից նկատ-
մամբ : Բայց անկարելի ալ չէ :

Կրնանք զգուշարութեանց յայտնել
քաղաքական իրիկունութեան, օրի-
նաւոր ընկալելով : Իրաց գործնական
ողաւթ եւ մանաւանդ աղղանք եւ
անկարելիութիւն միտմանը :

Ի՞նչ հետի ըլլան մեծէ այն տն-
նականութիւնները՝ որ ընդ համայն
աշխարհ աղղային ժողովներու մէջ
երկարատեւութեան եւ հանձնարար
աղղաւթ աղղային պատճառ են իրոյն :

Բանդի փորձն տարաւորացած է՝ որ տն-
նական ինքնիշխանութեան կողմէն
մնակցութեան հետեւ բացառութիւն
ներու եւ ամալ յաղմակց կայսեր է
առեալ :

Ասի ամենուս յայտնի է : ամենք-
նիս ալ պատմութեան մէջ տեսնել կը
ասոր աղղայից :

Կայսերական կառավարութեան
մեր աղղին փայ անեցած փառալին
բարեացակամութեամբ չնշարած ար-
տանութիւններուն պրոպ. վրէշիւ
տանք աղղին : Իրարու հետ կառար-
եալ միտմանը, անանկ օր տեւու-
թեան բարձր փառալին իմն օր ըն-
դօր մեր փայ անեցնէ : մեր առաւար-
եալ աղղայից օրը հաւանքներու ճա-
ռաւարտութեանց չնն պատուի : այլ
փիւսկանք բարեկամութեանը : մեր
աղղայից : Կը ըստի : փայլուն աղղ-
այ մը պատրաստեց Մանիպիլի
թեան քործարարութեանը : Եւ միւս
Սերեւեան աղղային ընդ մը օր
ամբան հայր պէտք է մեղ օրինակ
ընեցի :

Տեւորք իմ : այս բաժնէն : քա-
լիցի : յոյր մը աղղայ մտքով չնն :
քանի եւ Դեր փորձաւորութեանն ու
առաւարտութեանը կարտ եմ : Նը-
պատուի միայն կարծիքս յայտնել եւ
այս պաշտօնի մէջ պաշտին ընկալեց
մը բանալ : Կրտաւարութիւնն ունե-
նայր պայմէն անկարելի չի ընել :

25 օգոստոս 1872

Իմապիլ

Խոճատարեան Որոշող 775 թիւ
19 օգոստ. շարքիմ տուր իմեթին
մէջ նշանաւոր յոյր անմ մի կայ օր-
րոշակման իման ինքիլ ի Պատրիար-
քալուն անաւոր :

Այս յոյր անմ ժողով ի ժող-
Հայաստանաց Եկեղեցւոյ գործիմ
հալարակ ինքիլ անհրաժեշտ պարտ
համարեցաւ բարձր եկեղեցականաց
ուշագրութիւնը հրաւրել աղղ. յոյ-
ր անմ վերայ անեալ ամենայն Հայաց
վիճ. Հայրապետ Տ. Վեդրդ Ս. Կաթի-
ղիկոսին Արք. Եպիսկոպոսներէն : Կար-
դապետներէն մինչեւ արքիւս աղղներ
որք յաւալի Աստուծոյ ուխտալ են
արեւ իման օրինաց զէմ աղղատմութե-
լուն : աղղներն կուսակցութիւնը :

Խոճատարեան Որոշողին հրաւ-
րէր խոսքը զարթեան հետ եւ ոչ
անձի : այս դար իման Եկեղեցւոյ են
Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ օրոշակ-
ման կառավարն պաշտօնեալք : Եւստի
եթէ արտ ամենեքեան յանաւ խօս-
քերուն զէմ թէ

Երբ բնութիւնը հրաւրել ամե-
նային ինչ հաղաւթել արարան նմա-
ւանցեմ է պաշտին անհրաժեշտ
թիւն մը :

Ինչպէս մեր Պատրիարքարանի մէջ
«Իմա» կաթողիկոսարանի մէջ : առա-
ւարդարանի մէջ : Կանքերու մէջ՝ յո-
րքս գտանին երկրաւորաւոր իմա-
ւան մա մը բնութեան զէմ առա-
ւորք : Բարոյական ինչ ինչ արժէք
պաշտին : Եւստի իման չունի : վիճ-
պաշտին : Եւ Սրբալոյս վերաբերման
օտակ ամենայն անբարոյականութիւն
միւ պարտիւն : պատասխանը պարզ
ալ եւ սա :

Անաւարտութիւն օր դատաւորաց գը-
լուին է՝ (իմա) Կաթողիկոս : Պատ-
րիարք : Առաւորք եւ զանաւոր
եւ այլն) ուխտալ է բնութեան զէմ
աղղատմութիւն : չի կրնալ պաշտել իւր
ուխտը : ամբաստանելով վիճակը
անբարոյական ինչ են կը կրէ : հետե-
ւ աղղայ կառավարի մ'է դրութեանը
անբարոյական ամբաստանեալն առե-
լի : զի եթէ սա (ամբաստանեալ աղ-
ղարհական) մեղանկեց մարդկանց

առաջեւ բրած ուխտին զէմ : Դա կա-
թողիկոս : Պատրիարք : Եպիսկոպո-
սար եւ այլն միտման է Աստուծոյ
առաջեւ արաղապետ եւ հանգիտա-
պէս բրած ուխտին զէմ :

Եթէ կրնեմ այս ծանրածանր խօս-
քերուն զէմ լուէ վիճ. Հայրապետը
հանգեցած ամենայն դատաւր իւր աղղ-
պիտի կառավարութեան խօսակցելու
կեղեցականաց : պիտի համարուինք
թէ եկած հասած է այն ժամը՝ որ Հա-
յաստանեայ Եկեղեցին պիտի փոխ-
իւր դրութիւնը : կառավարն Եկեղեցու-
կանները խաղաւ վերջնական եւ հետե-
ւաւոր Որոշողը նշանաւ անարտա-
յակման իման արտաւր իւր վրային
ընեցով :

Վիճ. Կաթողիկոսին կը մնայ : այս
խնդիրը պաշտօնաւոր լուսնի : եւ
«Երբ բնութիւնը հրաւրել» ամենայն
ինչ հաղաւթել պարտ նմա (Որոշ-
ող) վիճակը : Գրիտուսի Տիտուս մերոյ
Անհրաժեշտին հետ բաղդաւանակ : քա-
ղանել Աստուծոյ ժողովրդեան ինչ որ
«ՆՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ» է :

25 օգոստ. 1872 Հայ Եկեղեցւոյ ան
Կ. Պոլսի

Իմապիլ Մատիս պատուա-
կան յոյր օր :

Գործաւոր ընկերութեան կողմէն
խոսաւորուած ԳՈՂ Արեւելեան լրագ-
րայն մէջ աղղային ներկայ ինչպիսի
կառավար հրաւարակաւ յոյր անմ
ներէն երկուքը : Որոշող խոսաւոր
Ս. Ե. Օգոստին Եկեղեցւոյ խոճատարեան
գործաւոր եւ իւր իւր հեղինակութիւ-
նը : միայն խոսաւորեալ եւ մի քանի
բառերու հաղաւթական փոփոխու-
թեամբ : իւր օրաղղին մէջ օրինակել
արեւած է :

Օգոստին Ե. Ի յոյր անմ կամ լու-
եւս է ընել ներքաւ յոյր անմներէն
մին է օգոստ. 9 ի փոյլ իմն ՏՄ-
ՊԱԼԵԼ ԶԻՐԻՄԵԱՆ վերադրով յոյ-
ր անմ : Եւ օգոստ. 10 ի Որոշող մէջ
խոսաւորին ՎԻՐԵԱՆ ՏՄՊԱԼԵԼ ՍԶԻՆ
ՍԻՆ ԺՈՂՈՒՆԵՐԸ ի փոխուելով : Եւ
երկրորդ օգոստ. 23 ի փոյլ իմն «ԱՊՈ-
ԿԵՐԻՄԵԱՆ» եւ ՕՐՈՇԻՐՈՒՄ վերա-
դրով յոյր անմ : Եւստի նոյնպէս խո-
սաւորին «ԿԵՐԻՄԵԱՆ» ի փոխուած եւ օգոստ. 24 ի Որոշող
մէջ մի քանի բառական հաղաւթ-
աւթեամբ օրինակեալ են :

Ինչպէս ամեն ներքաւ իմն : նոյն-
պէս Օգոստին Ե. Ի այս գրաւորակ-
ութեանը՝ զառաւարտութեանէն աղղայ չը
կրնալ ինքիլ :

Կորդարանար Խոճատարեան Լիւիանի
իմէ երկու օրը Կորդարանար խոսա-
ցած բաւ. թէ ինչ այն պարտեա-
լութեանը փոփոխ կրկնակել եւ փոյլին
կը դարձնէ :

Կեմ. Իմապիլի Գործաւոր ընկե-
րութիւնը Դեր ողղողութեան իմն մի-
ջոյս : Օգոստին Ե. Ի պարտիկալ ան-
խիղճ գրաւորակութեան զէմ հրաւար-
ակի վրայ բարձր են բառական օրի-
տուր մը կը համարի պարտ հաւատարմ
որ ինչեալ Եկեղեցւոյ ինչ շատ պատու
զգացաւ կը կրէ իւր պարտին հրա-
պարտիկ մարդ : եւ իւր ուս յոյր ըն-
թաղից շարունակութեան ի հարկադ-
րել զմեզ այլ եղանակաւ վարեցաւ
Կեմ. Տեւ. ներկայ Դեր խոսաւոր-
կայ թերթերէն միայն մէջ հրաւարա-
կեալ հաճութեանից կը խոսքերն
կոնկուս մեր խորին շորհալիւրութիւն
ները յայտնելով :

25 օգոստ. 25 Տիտուս Գործ. ընկ-
Օրոշող Ս. ՉԵՆԻՔԵԱՆ

21 օգոստ. 1872 Պոլսեցի
Իմապիլ Մատիս պատուա-
կան յոյր օր :

Կատիկ յոյր անմներն ալ այդ փա-
ղանեցութեան աղղայ անցած էին :

